

Rozwój rynku: Owoce i orzechy (CN 08) — 2015–2025

Wprowadzenie

Handel zagraniczny Unii Europejskiej owocami i orzechami jadalnymi (dział CN 08) w latach 2015–2025 charakteryzował się dynamicznym wzrostem importu, kurczącym się wolumenem eksportu oraz szybko rosnącą zależnością od dostaw z krajów spoza UE. O ile wartość przywozu wzrosła o 67,1% – z 16,5 mld EUR do 27,6 mld EUR – o tyle wywóz, mimo wzrostu wartości o 20,3% (z 5,9 mld EUR do 7,1 mld EUR), odnotował spadek ilościowy o niemal jedną trzecią. W rezultacie deficyt handlowy pogłębił się z –10,7 mld EUR do –20,6 mld EUR, a wskaźnik zależności od importu netto przekroczył 65%. Poniższy raport analizuje trzy główne wymiary tych przemian: strukturalne pogłębianie się nierównowagi handlowej, zmieniającą się geografię dostaw i eksportu oraz ewolucję struktury asortymentowej i presję cenową.

Strukturalne pogłębianie deficytu i rosnąca zależność importowa UE

Wartość importu wzrosła o dwie trzecie, podczas gdy eksport tracił wolumen przy rosnących cenach jednostkowych

Całkowita wartość unijnego importu owoców i orzechów wzrosła z 16,5 mld EUR w 2015 r. do 27,6 mld EUR w 2025 r. (+67,1%), przy wzroście wolumenu o 38,7% (z 11,2 mln ton do 15,5 mln ton). Eksport zwiększył swoją wartość z 5,9 mld EUR do 7,1 mld EUR (+20,3%), lecz jego masa spadła z 5,5 mln ton do 3,8 mln ton (–30,6%). Tak rozbieżne trendy sprawiły, że przeciętna cena jednostkowa eksportu wzrosła o 73,3% (z 1 059 EUR/t do 1 836 EUR/t), niemal dwukrotnie przewyższając dynamikę cen importu (+20,5%, z 1 483 EUR/t do 1 786 EUR/t). Powyższe liczby ilustrują, że UE eksportuje coraz mniej, ale za wyższą cenę, podczas gdy import rośnie zarówno ilościowo, jak i wartościowo.

Ogólny przegląd handlu

Odsetek zależności od importu netto przekroczył 65%, co oznacza, że UE pokrywa większość krajowego popytu z dostaw spoza Wspólnoty

Wskaźnik `net_import_reliance` wzrósł z 26,5% w 2015 r. do 65,4% w 2024 r. (ostatni dostępny rok dla tego wskaźnika). Oznacza to, że udział importu netto w krajowej konsumpcji owoców i orzechów wzrósł przeszło dwukrotnie. Równocześnie intensywność handlowa (`trade_intensity`) zwiększyła się z 47,8% do 77,9%, a skłonność do eksportu z 19,0% do 29,6%. Tak silne uzależnienie od rynków zewnętrznych sprawia, że sektor staje się bardziej podatny na szoki podażowe i cenowe.

Zależność od importu netto

Intensywność handlowa

Deficyt handlowy podwoił się, osiągając ponad 20,5 mld EUR w 2025 r.

Saldo obrotów pogorszyło się z –10,7 mld EUR do –20,6 mld EUR, co oznacza wzrost deficytu o 92,8%. W samym 2025 r. import przewyższał eksport o 20,6 mld EUR. Taka dynamika świadczy o tym, że wzrost popytu wewnętrznego oraz zmiany preferencji konsumentów (np. większe spożycie awokado, orzechów, mango) są zaspokajane przede wszystkim przez dostawców spoza UE, podczas gdy unijna produkcja – mimo wzrostu wartości produkcji o 340,5% (z 0,72 mld EUR w 2003 r. do 3,19 mld EUR w 2024 r.) – nie nadąża za konsumpcją.

Ogólny przegląd bilansu

Przesunięcia geograficzne w dostawach i eksporcie: dynamiczny wzrost znaczenia Ameryki Południowej i Afryki

Import z Peru odnotował czterokrotny wzrost, a z RPA uległ podwojeniu, stając się filarami zaopatrzenia UE w owoce i orzechy

Najważniejsi dostawcy do UE w 2025 r. to kolejno: Peru, RPA, Turcja, Kostaryka, Kolumbia, Ekwador i Brazylia. Wartość importu z Peru wzrosła z 604 mln EUR do 2 528 mln EUR (+318,4%), a z RPA z 1 097 mln EUR do 2 314 mln EUR (+111,0%). Kolumbia zwiększyła dostawy o 84,0% (do 1 365 mln EUR), Ekwador o 73,4% (do 1 348 mln EUR), a Kostaryka o 46,3% (do 1 438 mln EUR). Tymczasem import z Turcji, historycznie dużego dostawcy, wzrósł jedynie o 4,3%, co odzwierciedla częściowe przesycenie i konkurencję ze strony tańszych bądź bardziej zdywersyfikowanych źródeł.

Główni partnerzy w imporcie

Eksport do Wielkiej Brytanii pozostał stabilny, podczas gdy rynek białoruski załamał się o ponad połowę

Po stronie eksportu dominują rynki bliskie geograficznie i o ugruntowanych relacjach handlowych. Wywóz do Wielkiej Brytanii, największego odbiorcy, oscylował wokół 2,3 mld EUR (zmiana –1,8%). Szwajcaria odnotowała wzrost o 67,5% (do 1 134 mln EUR), Norwegia o 41,4% (do 543 mln EUR), a Ukraina aż o 181,1% (do 225 mln EUR), co może odzwierciedlać zarówno odbudowę wymiany, jak i zmianę tras handlowych. Z kolei eksport na Białoruś spadł z 368 mln EUR do 156 mln EUR (–57,6%), głównie z powodu ograniczeń politycznych i sankcji.

Główni partnerzy w eksporcie

Koncentracja dostawców importu nieznacznie spadła, co zwiększa odporność łańcucha dostaw

Indeks Herfindahla-Hirschmana dla importu zmniejszył się z 633 do 566 (–10,6%), a dla eksportu z 1888 do 1483 (–21,5%). W praktyce oznacza to, że struktura dostaw staje się bardziej rozproszona – UE importuje z coraz liczniejszej grupy krajów, co może ograniczać ryzyko przerwania łańcucha dostaw. W eksporcie nadal dominuje kilka rynków, lecz ich udział również maleje.

Koncentracja – HHI

Zmiany struktury asortymentowej i presja cenowa na poszczególnych segmentach

Import orzechów (CN 0802) jest najbardziej wartościową pozycją, a ich cena jednostkowa przekracza 6 800 EUR za tonę w 2025 r.

W imporcie dominują trzy grupy: orzechy (0802) o wartości 5,98 mld EUR w 2025 r., banany (0803) – 3,75 mld EUR oraz owoce egzotyczne, głównie awokado i mango (0804) – 4,63 mld EUR. Orzechy charakteryzują się najwyższą ceną jednostkową – w 2025 r. wyniosła ona 6 880 EUR/t, przy stosunkowo niewielkim wzroście ceny o 8,7% w stosunku do 2015 r. Banany, największy segment ilościowy (5,5 mln ton), wykazują stabilną cenę w przedziale 628–679 EUR/t. Szybko rosnącą wartością wyróżniają się owoce zamrożone (0811) – ich import wzrósł z 795 mln EUR do 1 760 mln EUR (+121,4%).

Segment (import)	Wartość 2025 (mld EUR)	Cena 2025 (EUR/t)	Zmiana wartości 2015–2025
Orzechy (0802)	5,98	6879,6	+22,9%
Banany (0803)	3,75	678,8	+37,7%
Awokado/mango (0804)	4,63	1945,6	+150,5%
Cytrusy (0805)	2,41	1048,9	+66,5%
Winogrona (0806)	2,10	2348,4	+56,8%
Owoce zamrożone (0811)	1,76	2109,1	+121,4%

Porównanie produktów

Eksport jabłek, gruszek i pigw (CN 0808) odgrywa kluczową rolę, ale jego wolumen spadł o 45% przy wzroście ceny o 80%

W wywozie najważniejszą pozycją są jabłka, gruszki i pigwy (0808) – wartość 1,36 mld EUR w 2025 r., przy ilości 1,33 mln ton. W latach 2015–2025 wolumen tego eksportu skurczył się z 2,42 mln ton do 1,33 mln ton (–45%), natomiast cena jednostkowa wzrosła z 565 EUR/t do 1 019 EUR/t (+80%). Duży udział mają również owoce jagodowe (0810) – wartość 1,76 mld EUR przy cenie 3 530 EUR/t, oraz cytrusy (0805) – 886 mln EUR. Eksport owoców pestkowych (0809) również zanotował silny wzrost cen – z 876 EUR/t do 2 115 EUR/t (+141%).

Segment (eksport)	Wartość 2025 (mld EUR)	Cena 2025 (EUR/t)	Zmiana ilości 2015–2025
Jabłka/gruszki (0808)	1,36	1019,4	–44,9%
Owoce jagodowe (0810)	1,76	3530,0	–4,5%
Cytrusy (0805)	0,89	1214,7	–31,7%
Owoce pestkowe (0809)	0,50	2114,5	–58,2%
Winogrona (0806)	0,48	2701,0	–13,9%

Specjalizacja południowych państw członkowskich w uprawie owoców znajduje odzwierciedlenie w ich wysokich wskaźnikach przewag komparatywnych

W 2025 r. najbardziej wyspecjalizowanymi eksporterami owoców i orzechów w UE były Grecja (RSCA 0,69, RCA 5,5), Hiszpania (RSCA 0,66, RCA 4,8), Portugalia (RSCA 0,35, RCA 2,1), Niderlandy (RSCA 0,31, RCA 1,9) i Włochy (RSCA 0,12, RCA 1,3). Niderlandy są przy tym największym unijnym importerem (8,9 mld EUR w 2025 r.), co podkreśla ich rolę hubu logistycznego. Najmniej wyspecjalizowane są kraje północne, takie jak Irlandia (RSCA –0,995) czy Finlandia (RSCA –0,802), gdzie produkcja owoców ma marginalne znaczenie.

Wnioski

W latach 2015–2025 handel owocami i orzechami (CN 08) UE uległ głębokiej transformacji. Import rósł nieprzerwanie dzięki popytowi na egzotyczne owoce i orzechy, podczas gdy eksport tracił wolumen, ale zyskiwał na wartości dzięki wyższym cenom. Pogłębiający się deficyt i wzrost zależności od importu netto do 65,4% pokazują, że unijna produkcja nie nadąża za rosnącą konsumpcją.

Geograficznie widoczna jest reorientacja dostaw na kraje Ameryki Południowej (Peru, Kolumbia, Ekwador) i Afryki (RPA), podczas gdy tradycyjny eksport na Białoruś gwałtownie zmalał, a sprzedaż do Zjednoczonego Królestwa pozostała stabilna. Jednocześnie struktura asortymentowa przesunęła się w stronę produktów wysoko wartościowych – orzechów, awokado, owoców jagodowych – co podnosiło przeciętne ceny transakcyjne.

Obecność szoków cenowych (import z Panamy w 2017 r., eksport do Kazachstanu w 2020 r.) przypomina o wrażliwości sektora na krótkoterminowe zaburzenia. Wzrost rozproszenia dostawców (spadek HHI) częściowo łagodzi te ryzyka, jednak wysoka i rosnąca zależność od importu netto pozostaje kluczowym wyzwaniem dla bezpieczeństwa żywnościowego i bilansu płatniczego UE w tej kategorii produktów.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.